

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра цивільного права № 2

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Освітня програма / спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2021

Харків 2021

Програма навчальної дисципліни навчальної дисципліни «Цивільне право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 18 с.

Розробники

Мороз М.В. к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права № 2

Даниленко О.В. к.ю.н., асистент кафедри цивільного права № 2

Гарант освітньої програми

Затверджено на засіданні кафедри
(протокол № _____ від _____ 2021 р.)

Завідувач кафедри _____ В.Л.Яроцький

Харків 2021

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	15
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	19

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Цивільне право» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» підготовки бакалаврів спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 «Цивільна безпека».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 3		Рік підготовки:	Рік підготовки
	Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»	2 семестр	2 семестр
Загальна кількість годин - 120		Лекції	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 2-4	Спеціалізація – « _____ »	30 год.	4 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		34 год.	6 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		56 год.	110 год.
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти в сфері цивільного права.

Завдання:

- формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо предмету цивільного права як обов'язкової дисципліни
- оволодіння практичним досвідом, навичками і знаннями, необхідними в професійній діяльності в сфері цивільних правовідносин;
- засвоєння основних тенденцій правового регулювання цивільних відносин, механізму захисту цивільних прав і інтересів;

Пререквізити: «Теорія держави та права», «Основи римського приватного права», «Історія держави та права зарубіжних країн»

Кореквізити: «Сімейне право», «Договірне право», «Право інтелектуальної власності», «Спадкове право»

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Демонструвати знання й розуміння сучасної правової доктрини, категорій і принципів цивільного права України

РН 2. Аналізувати джерела цивільного права

РН 3. Застосовувати нормативно-правові акти при розгляді конкретних практичних казусів

РН4. Формулювати логічно і грамотно свою думку з будь-якого цивільно-правового питання

РН 5. Надавати правову оцінку стану законодавства в сфері цивільно-правових відносин

РН 6. Скласти процесуальні документи, проекти договорів, довіреності

РН 7. Аналізувати способи захисту цивільних прав, в тому числі засоби судового захисту

РН 8. Надавати консультації і правову допомогу суб'єктам цивільних відносин

РН 9. Аналізувати правові інститути цивільного права

РН 10. Аналізувати практику ЄС з цивільних справ і застосовувати до аналогічних ситуацій в Україні

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальних компетентностей:

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати,

аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

СК1.2. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів.

СК1.3. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК1.4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Програмних результатів навчання:

ПРН 2. Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної

професійної діяльності.

ПРН 3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

ПРН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

ПРН 5. Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно

спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

ПРН 6. Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН 10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН 1.2. Готувати проекти необхідних актів застосування права у різних правових ситуаціях.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення цивільного права

Тема 1. Цивільне право як галузь приватного права

Об'єктивність поділу права на публічне та приватне. Поняття цивільного права як приватного права. Предмет та метод цивільного права. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права.

Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття фізичної особи. Цивільна правоздатність фізичної особи. Виникнення і припинення цивільної правоздатності фізичної особи. Обсяг цивільної правоздатності фізичної особи. Нікчемність правочинів та недійсність актів, що обмежують можливість фізичної особи мати не заборонені законом цивільні права та обов'язки. Співвідношення цивільної правоздатності та суб'єктивного цивільного права. Цивільна дієздатність фізичної особи та її обсяг. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Опіка та піклування.

Місце проживання фізичної особи та його цивільно-правове значення. Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутнього та оголошення її померлою. Акти цивільного стану.

Фізична особа – підприємець. Принципи та умови здійснення підприємницької діяльності фізичною особою. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи – підприємця. Управління майном, що використовується для підприємницької діяльності органом опіки та піклування. Банкрутство фізичної особи – підприємця.

Тема 3. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин

Поняття юридичної особи приватного права та її ознаки. Класифікація юридичних осіб.

Створення юридичної особи. Установчі документи юридичних осіб. Державна реєстрація юридичних осіб.

Індивідуалізація юридичної особи. Місцезнаходження юридичної особи. Найменування юридичної особи. Комерційне (фірмове) найменування підприємницьких товариств. Використання юридичними особами торговельних марок та географічних зазначень товарів (продукції), послуг, робіт, які вони випускають, надають, виконують.

Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність юридичних осіб.

Органи юридичної особи та їх види.

Організаційно-правові форми юридичних осіб. Товариства і установи. Підприємницькі товариства. Господарське товариство та його види. Створення господарських товариств однією особою. Виробничий кооператив. Непідприємницькі товариства та їх види. Правовий статус установ. Філії та представництва юридичної особи.

Припинення юридичних осіб. Припинення юридичної особи у формі правонаступництва (злиття, приєднання, поділ та перетворення). Припинення юридичної особи у формі ліквідації. Добровільний порядок ліквідації юридичної особи. Припинення юридичної особи у формі ліквідації.

Добровільний порядок ліквідації юридичної особи. Припинення юридичної особи у формі ліквідації через процедуру банкрутства. Виділ юридичної особи.

Тема 4. Об'єкти цивільних прав

Поняття та види об'єктів цивільних прав. Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Речі та їх класифікація. Частина речі та складна річ. Головна річ та її приналежність. Продукція, плоди та доходи. Майно. Підприємство (єдиний майновий комплекс). Гроші. Валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Цінні папери та їх ознаки. Групи та види цінних паперів. Оборотоzdатність цінних паперів. Цінні папери на пред'явника, іменні та ордерні цінні папери. Порядок передачі прав за цінними паперами. Документарні та бездокументарні цінні папери.

Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Нематеріальні блага: результати інтелектуальної, творчої діяльності людини, інформація. Особисті немайнові блага фізичної особи.

Тема 5. Правочини

Поняття правочину та його ознаки. Види правочинів. Умови дійсності правочинів. Законність змісту правочину. Здатність осіб до вчинення правочину. Форма вчинення правочину, її види. Захист прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей при вчиненні правочину їх батьками (усиновлювачами). Презумпція правомірності правочину. Державна реєстрація правочину та її значення. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину. Відмова від правочину. Поняття та види недійсних правочинів. Правові наслідки недійсності правочину. Момент, з якого правочин вважається недійсним. Правові наслідки недійсності окремих частин правочину.

Модуль 2. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав. Право власності. Право інтелектуальної власності

Тема 6. Цивільно-правова відповідальність

Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Види та форми цивільно-правової відповідальності. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність незалежно від наявності вини. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності

Тема 7. Строки і терміни у цивільному праві. Позовна давність

Поняття та визначення строку та терміну. Види цивільно-правових строків та термінів. Початок перебігу та закінчення строку. Порядок вчинення дій в останній день строку.

Поняття, значення і види дії позовної давності. Зміна тривалості позовної давності. Обчислення позовної давності. Початок перебігу, зупинення і переривання позовної давності. Перебіг позовної давності у разі залишення позову без розгляду. Застосування позовної давності до додаткових вимог. Наслідки спливу позовної давності. Поновлення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Тема 8. Загальна характеристика речового права та права власності

Загальна характеристика речового права. Види речових прав. Право власності. Суб'єкти права власності. Право власності Українського народу. Публічна і приватна власність. Поняття права приватної власності. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти права приватної власності. Об'єкти права власності. Зміст права власності. Правомочності власника. Обов'язки власника. Загальні засади здійснення права власності. Межі права власності та підстави його обмеження.

Тема 9. Набуття та припинення права власності

Поняття і види підстав набуття права власності: первісні та похідні, загальні та спеціальні. Набуття права власності: юридичною особою публічного права; добросовісним набувачем на майно, відчужене особою, яка не мала на це права; на новостворене майно; на перероблену річ; на безхазяйну річ; на рухому річ, від якої власник відмовився; на знахідку; на бездоглядну домашню тварину; на скарб; шляхом привласнення загальнодоступних дарів природи; за набувальною давністю; в результаті приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності. Момент набуття права власності. Момент набуття права власності за договором. Правовстановлювальні документи.

Підстави припинення права власності. Відчуження власником свого майна. Відмова власника від права власності. Припинення права власності особи на майно, яке за законом не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Примусове відчуження земельних ділянок, приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності. Викуп пам'яток культурної спадщини. Реквізиція. Конфіскація. Інші підстави припинення права власності.

Тема 10. Авторське право і суміжні права

Поняття авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Співавторство. Виникнення авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора, строки їх чинності та наслідки припинення.

Модуль 3. Zobов'язальне право.

Тема 11. Zobов'язальне право і zobов'язання.

Поняття, загальна характеристика та функції zobов'язального права. Співвідношення zobов'язального та речового права. Система zobов'язального права. Поняття zobов'язання, його зміст та підстави виникнення. Суб'єкти у zobов'язанні. Заміна сторін у zobов'язанні. Третя особа у zobов'язанні. Види zobов'язань. Договірні та позадоговірні zobов'язання. Грошові zobов'язання.

Тема 12. Договір купівлі-продажу

Загальні положення про договір купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором. Правові наслідки порушення умов договору.

Види договорів купівлі-продажу. Договір роздрібної купівлі-продажу та його види. Договір купівлі-продажу підприємства. Договір поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни.

Тема 13. Договір найму (оренди)

Поняття, предмет та строк договору найму. Сторони в договорі найму, їх права та обов'язки. Права третіх осіб на річ, яка передана у найм. Правові наслідки зміни власника речі, переданої у найм. Піднайм. Припинення договору найму.

Окремі види договору найму (оренди). Договір прокату. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Договір лізингу та його види.

Тема 14. Договір підряду

Поняття та види договору підряду. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Строки в договорі. Порядок оплати роботи. Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення предмету договору або неможливості закінчення роботи. Якість та гарантії якості роботи.

Види договору підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Тема 15. Відшкодування шкоди

Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності.

Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної республіки Крим, органом місцевого самоврядування або їх посадовою або службовою особою. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду.

4. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться усно, у вигляді бесіди викладача зі студентами з метою з'ясування та підвищення рівня їх знань. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		Іспит	
max 8	max 8	max 8	max 4	max 4	max 8	max 60	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Цивільне право»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	9	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	8	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	7	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	6	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Оцінка самостійної роботи студента	Max 5	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	4	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	3	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	2	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	1	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.

		3. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Цивільне право» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

5. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

5.1 Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.02.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003 № № 40-44, ст. 356
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-19. Відомості Верховної Ради, 2019 № 19, ст. 74
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514-VI. Відомості Верховної Ради, 2008, № 50-51, ст. 384
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>

5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №5. Ст.30. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://clc.to/ctZqcw> (дата звернення 12.04.2020).

6. Про валюту і валютні цінності: Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради, 2018, № 30, ст. 239
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

7. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV в ред. Закону України від 11.02.2010 р. № 1878-VI. Відомості Верховної Ради України, 2004, № 51, ст. 553

8. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 18.11. 2003 р. № 1255-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. №11. Ст.140. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: https://clc.to/-GQR_w (дата звернення 12.04.2020).

9. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 р. № 2654-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №47. Ст.642. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: <https://clc.to/vIrwYA> (дата звернення 12.04.2020).

10. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №38. Ст.313. Дата оновлення: 21.10.2019. URL: <https://clc.to/uEZfYw> (дата звернення 12.04.2020).

11. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII. Відомості Верховної Ради, 1994, № 7, ст.32
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>

12. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII. Відомості Верховної Ради України, 1994, № 7, ст. 34
13. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. №31. Ст.268. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://clc.to/AbJk5g>
14. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції: Закон України від 19.05.2011 р. Відомості Верховної Ради України, 2011, № 47, ст. 531
15. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 р. № 2398-VI
16. Порядок розгляду заяв про зміну імені (прізвиська, власного імені, по батьковій фізичної особи) затв. Постановою Каб. Міністрів України від 11.07.2007 № 915
17. Правила опіки та піклування: затв. Держ. Комісією України у справах сім'ї та молоді, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 р. № 34/166/131/88
18. Про громадські об'єднання: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII
19. Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: постанова КМ від 07.09.1993 № 706
20. Про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р., № 4004-XII
21. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI

5.2 Основна література

1. Цивільне право України: Підручник: У 2-х т. /В. І. Борисова (керівн. автор. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова, А. Г. Бірюкова, М. В. Домашенко, І. В. Жилінкова. та інші, За ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х.: Право 2011. –Т. 1 – 656с.
2. Цивільне право України: Підручник: У 2-х т. /В. І. Борисова (керівн. автор. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова, А. Г. Бірюкова, М. В. Домашенко, І. В. Жилінкова. та інші, За ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х.: Право 2011. –Т. 2 – 816 с.
3. Цивільний Кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців) – Т 1.: Загальні положення/За ред. проф. І.В.Спасибо-Фатєєвої – Серія «Коментарі та аналітика» - Х.: ФО-П Колісник А.А., 2010 –320 с.

4. Цивільний Кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців) – Т. 2: Фізична особа /За ред. проф. І.В.Спасибо-Фатєєвої – Серія «Коментарі та аналітика» - Х.: ФО-П Колісник А.А., 2010
5. Цивільний Кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців) Т. 3: Юридична особа /За ред. проф. І.В.Спасибо-Фатєєвої – Серія «Коментарі та аналітика» - Х.: Страйд, 2009—672 с.
6. Цивільний Кодекс України: науково-практичний коментар. Т. 1: Загальні положення. Особи / за ред. І.В.Спасибо-Фатєєвої – Харків: ЕКУС, 2020 – 928 с.
7. Договір як універсальна правова конструкція : монографія /А. П. Гетьман, В. І. Борисова, О. П. Євсєєв та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. - Х. : Право, 2012. - 432 с.

5.3 Додаткова література

1. Антологія української юридичної думки у 6 т./редкол.:Ю.С. Шемшученко та ін.–т. 6: Цивільне право; відп. ред. Я.М. Шевченко. – К., 2003. – 584 с.
2. Безклубий І.А. Банківські правочини: монографія / І.А. Безклубий. – К., 2007. – 456 с.
5. Боднар Т. В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві: монографія / Т. В. Боднар. – К., 2005. – 272 с.
6. Боднар Т. В. Договірні зобов'язання в цивільному праві (загальні положення): навч. посібн./ Т.В. Боднар. – К., 2007. –280 с.
7. Договір як універсальна правова конструкція : монографія / [А. П. Гетьман, В. І. Борисова, О. П. Євсєєв та ін.] ; за ред. А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. – Х. : Право, 2012. – 432 с.
8. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О.В.Дзера, Н.С.Кузнецова та ін.; за ред. О.В.Дзери. – К., 2008. – 896 с.
9. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О.В. Дзери. – К., 2009. – 1200 с.
10. Заїка Ю. О. Спадкове право України: навч. посіб. / Ю. О. Заїка, Є.О. Рябоконт/за ред. О. В. Дзери. –К., 2009. – 353 с.
11. Зобов'язальне право. Теорія і практика: Навч. посіб. / За ред. проф. О. В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 900 с.
12. Ківалова Т.С. Зобов'язання відшкодування шкоди у цивільному законодавстві України (теоретичні аспекти): монографія/ Т.С. Ківалова. –

- Одеса, 2008. – 360 с.
13. Коссаk В.М. Право інтелектуальної власності / В.М. Коссаk, І.Є. Якубівський. – К., 2007. – 208 с.
14. Кохановська О. В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві: монографія / О.В. Кохановська. – К., 2006. – 463 с.
15. Луць А. В. Свобода договору в цивільному праві України: навч. посіб./А.В.Луць. – К., 2005. – 204 с.
16. Луць В. В. Строки і терміни у цивільному праві: монографія/ В. В. Луць. – К., 2013. – 320 с.
17. Майданик Р.А. Проблеми довірчих відносин у цивільному праві: монографія / Р.А. Майданик. – К., 2002. – 502 с.
18. Науково–практичний коментар Цивільного кодексу Укаїни. У 2 т. – 3–є вид., перероб. і допов. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С.Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – Т. II. – 1088 с.
19. Науково–практичний коментар Цивільного кодексу Укаїни. У 2 т. – 3–є вид., перероб. і допов. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С.Кузнецової, В. В. Луця. — К.: Юрінком Інтер, 2008. – Т. I – 832 с.
20. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право: підручник/ З. В. Ромовська. – К., 2009. – 264 с.

5.4. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

5.5. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151.

5.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).